

دستورالعمل فنی زراعت عدس دیم در اقلیم معتدل و گرم

محصول: عدس	اقلیم: معتدل و گرم
<p>استان (ها): کرمانشاه، لرستان، کهگیلویه و بویراحمد، گلستان و استانهای با اقلیم مشابه</p>	<p>شهرستان (ها): تمامی شهرستانهای واقع در این استانها و شهرستان مغان و بیله سوار در استان اردبیل و کامیاران در استان کردستان</p>
<p>نوع عملیات</p> <p>عملیات تهیه زمین</p> <p>کشت مستقیم: در این روش با توجه به بقایای بیشتر غلات در سطح خاک، جهت جلوگیری از گرفتگی دستگاه توسط بقایا، استفاده از دستگاههای کشت مستقیم با شیارباز کن دیسکی توصیه می شود. در صورت وجود کم بقایا، استفاده از بذرکارهای کشت مستقیم مجهز به تیغه-های از نوع تی وارونه به همراه چرخهای فشاردهنده از نوع مستقل توصیه می شود.</p> <p>کشت به روش حداقل خاک ورزی: این نوع کشت با استفاده از خاک ورزهای مرکب (سه کاره) یا گاوآهن قلمی به عمق ۲۰ سانتی متر و سرعت پیشروی ۱۲ کیلومتر در ساعت بعد از برداشت غلات امکان پذیر است.</p>	<p>شرح با جزئیات</p>
<p>رقم یا ارقام مناسب</p>	<p>سپهر، نوژیان و گچساران</p>
<p>میزان بذر و الزامات آن (ضد عفونی / عمق کاشت/ بذرمال و ...)</p>	<p>گیاه عدس برای تولید مطلوب نیاز به تراکم ۲۰۰ بوته در متر مربع دارد. بر این اساس میزان بذر مصرفی برای زراعت این گیاه در شرایط دیم با توجه وزن صدदानه و نوع رقم از ۸۰ کیلوگرم تا ۱۲۰ کیلوگرم در هکتار متغیر خواهد بود. عمق مناسب ۵-۳ سانتیمتر و بذور بهتر است قبل از کشت با قارچ کش مناسب ضد عفونی شوند.</p>
<p>آرایش کاشت و تراکم کشت</p>	<p>فاصله خطوط در کشت عدس بسته به روش مبارزه با علفهای هرز بین ۳۰ تا ۵۰ سانتیمتر در نظر گرفته شود. تراکم ۲۵-۳۰ بوته در متر مربع توصیه می شود.</p>
<p>تاریخ کاشت (بازه زمانی مناسب)</p>	<p>تاریخ مناسب کشت عدس در مناطق معتدل سرد، نیمه گرمسیری و گرمسیری ۱۵ آبان الی ۱۵ آذر با استفاده از ارقام توصیه شده مانند سپهر، نوژیان و گچساران می باشد.</p>
<p>مدیریت کاشت (نوع ماشین و تنظیمات آنها)</p>	<p>عدس می تواند توسط یکی از خطی کارهای غلات کشت شود ارزیابی های انجام شده بر روی کیفیت کار اجزا خطی کارها از جمله موزع، شیار باز کن، فلاپی زیر موزع، پوشاننده و چرخ-های فشار دهنده نشان می دهد همگی در درجه جوانه زنی بذور و تراکم بوته و رشد و نمو بعدی گیاه عدس موثر می باشند به طوری که با اندک تغییراتی در این کارنده ها برای کشت عدس مناسب بوده و نیازی به خرید ماشین کاشت دیگری برای کشت عدس نمی باشد. در صورت استفاده از خطی کارهای غلات که دارای فاصله خطوط کشت ۱۷ تا ۲۰ سانتی متر هستند لازم است با جابجائی شیاربازکن ها روی شاسی خطی کار و حذف تعدادی از آنها به فاصله مورد نظر دست پیدا کرد. در صورت امکان برای کشت دیم عدس استفاده از ردیفکار، خطی کارهای پنوماتیک، هاسیا، همدان کار، سازه کشت بوکان (آسکه) و یا کشت گستر توصیه می گردد.</p>

<p>از آنجا که بذر عدس به فشردگی خاک حساس بوده و فشردگی خاک جوانه زنی بذر را محدود و یا به تاخیر می‌اندازد و همچنین روی عملکرد تاثیر منفی دارد لذا بهتر است از بذر کارهایی که وزن روی چرخ فشاردهنده قابل تنظیم است استفاده شود</p>	
<p>کنترل بیماری‌ها: جهت مبارزه با بیماری‌های مهم عدس مانند برقرذگی، بلایت استمفیلیومی و فوزاریوم استفاده از ارقام اصلاح شده مقاوم و بذور ضد عفونی شده توصیه می‌شود.</p> <p>کنترل علف‌های هرز:</p> <p>کنترل مکانیکی: فاصله ردیف کاشت در اغلب ماشین‌های مناسب کشت عدس ۳۰-۲۵ سانتیمتر است. در زمان کاشت با بستن یک لوله سقوط پس از دو لوله سقوط در ردیف کارهای هاسیا، کشت گستر یا ردیف کارهای دیگر که بتواند فاصله ردیف‌های ۵۰ سانتیمتری ایجاد نماید، با استفاده از تراکتور چرخ باریک و کولتیواتور می‌توان علف‌های هرز را در فاصله بین خطوط ۵۰ سانتیمتر کنترل نمود. جهت کنترل مکانیکی علف‌های هرز بین خطوط کشت بهتر است از کارنده‌های مجهز به مارکر استفاده کرد.</p> <p>کنترل شیمیایی: با استفاده از علفکش انتخابی سوپر گالانت (۱ لیتر در هکتار) یا گالانت (۲ لیتر در هکتار) می‌توان علف‌های هرز نازک برگ مزارع عدس را کنترل کرد. برای مبارزه با علف‌های هرز پهن‌برگ یکساله در مزارع عدس، استفاده از علف‌کش انتخابی لنتاگران (به میزان ۳/۵-۲/۵ لیتر در هکتار) توصیه می‌گردد. زمان سمپاشی باید در اوایل رشد (مرحله ۳-۴ برگی) علف‌های هرز باشد.</p> <p>در روش کاشت پائیزه و انتظاری پس از کاشت و قبل از سبز شدن محصول (عدس) استفاده از علف‌کش‌های عمومی نظیر پاراکوات و یا رانداب (گلایفوسیت) با دز مناسب قابل توصیه می‌باشد.</p> <p>در روش حفاظتی (کاشت مستقیم) استفاده از علفکش‌های خاک کاربرد نظیر ترفلان قبل از کاشت (به میزان ۲/۵ لیتر در هکتار) و رعایت روش IBS (عدم تماس سم در خطوط کشت شده) قابل توصیه می‌باشد.</p>	<p>آفات، بیماری‌ها و علف‌های هرز (و نحوه مدیریت کنترل)</p>
<p>عدس می‌تواند ۶۰ تا ۸۰ درصد ازت مورد نیاز خود را از طریق تثبیت بیولوژیک نیتروژن تأمین نماید. با این اوصاف، کاربرد ۲۰-۳۰ کیلوگرم ازت خالص در هکتار در زمان کشت عدس (۴۰ کیلوگرم در هکتار) به عنوان آغازگر توصیه می‌شود. در صورتی که میزان فسفر خاک کمتر از ۶ قسمت در میلیون باشد، مصرف کود فسفره تا رسیدن به مرز ۶ قسمت در میلیون ضروری است (۳۵ کیلوگرم در هکتار سوپر فسفات تریپل).</p> <p>در شرایط نرمال در صورتی که کود استارتر در پاییز مصرف شده باشد نیاز به مصرف کود نیست ولی در صورتی که کود استارتر در پاییز مصرف نشده باشد، محلولپاشی با اوره ۳٪ به میزان ۴۰۰ لیتر در هکتار در اوایل شروع رشد رویشی توصیه می‌شود. در مرحله رشد رویشی</p>	<p>برنامه تغذیه گیاهی (کود پایه / سرک / محلول پاشی / تزریق سیستم و ...) شامل نوع کود، میزان، منبع و نحوه مصرف</p>

<p>(آغاز گلدهی) در شرایط نرمال می‌توان از سولفات روی ۳٪ برای بهبود فرآیندهای فیزیولوژیکی و فتوسنتز و در نتیجه افزایش عملکرد استفاده شود.</p> <p>در صورت بروز تنش سرما، خشکی و تندباد می‌توان از محلولپاشی (اوره ۳٪ + اسید آمینه های پتاسیم دار و یا سایر نمک‌های پتاسیمی ۳٪ مانند فسفیت پتاسیم + سولفات روی ۳٪) در مرحله (آغاز گلدهی) استفاده کرد.</p>	
<p>اکثر ارقام عدس معرفی شده عدس مانند گچساران، نوژیان و سپهر دارای تیپ بوته ایستاده هستند که می‌توان این ارقام را با کمباین گندم برداشت کرد. تاریخ‌های کاشت پائیزه و انتظاری موجب افزایش ارتفاع بوته و سهولت برداشت مکانیزه خواهد شد.</p> <p>کنترل علف‌های هرز، ایجاد بستری مسطح و صاف محصولات پاکوتاه و یا خوابیده در بستری غیر مسطح، برداشت مکانیزه را با مشکل مواجه خواهد ساخت. لذا در تهیه بستر بذریستی از ادواتی که قابلیت تهیه بستری صاف می‌باشند، استفاده نمود. در صورت کاربرد ادوات دندانانه-ای یا تیغه پنجه‌غازی، استفاده از ماله به دنبال پنجه‌غازی ضروری می‌باشد. این امر به هنگام استفاده از بذرکار نیز مد نظر است. در زمین‌های سنگلاخی، غلتک کمبریج می‌تواند جایگزین ماله گردد. استفاده از هرس دندانانه میخی نیز موجب ایجاد سطحی صاف و بستری مناسب برای کشت حبوبات خواهد شد.</p> <p>در صورت برداشت توسط کمباین غلات تنظیمات مهم از جمله دور مناسب کوبنده (کمتر از ۵۵۰ دور در دقیقه) سرعت پیشروی کمباین (کمتر از ۸ کیلومتر بر ساعت) تعویض ضد کوبنده (مناسب برای محصولات درشت دانه) و تنظیمات الک‌ها و غربال‌ها ضروری می‌باشد. همچنین استفاده از دماغه مجهز به سیستم بادی به جای چرخ فلک موجب کاهش افت در برداشت حبوبات خواهد شد.</p>	<p>زمان برداشت و الزامات آن</p>
<p>مقایسه تفاوت کشت زمستانه با کشت بهاره نشان می‌دهد کارایی مصرف آب (WUE) در کشت پاییزه نسبت به کشت بهاره بسیار بالا است. به طوری که با تغییر کشت از بهار به پاییز، میزان افزایش عملکرد در گیاه عدس ۶۹ درصد است.</p>	<p>سایر نکات کلیدی مهم و اثرگذار</p>